

Ese de dōve ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiu de prenumeratiune:

pre anu intregu	6 fl. v. a.
„ diumetate de anu	3 fl. v. a.
„ patrariu de anu	1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu	9 fl. v. a.
„ diumetate de anu	4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiu publicatiuniloru se se. anticipe

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Despartirea

pecatosulu muribundu de averile sale.

(Dupa Trento.)

Câta nenorocire pentru negociatoriulu ce caletoresce pe mare, candu asupr'a corabiei sale incarcate cu marfa vede dintr'o data navalindu infricosiatele vifóre! Vede palancele si catargulu prefacute in ruine, vintrelele spintecate, angir'a rupta si corabi'a sub plói'a ce se varsa cu repediune si in midiloculu intunecimei infioratória, prin furi'a valuriloru sguduita din incheiaturi, se inclina candu pe o cósta candu pe alt'a. Viforulu urlandu si virtegiulu ingrozitoriu rostogolescu din adencime dusimanósele unde, care amenintia cu inghitire tótala. Ce face atunci acestu nenorocosu? Elu vediendu cà de felu nu pôte evita naufragiulu, se resolvéza in fine a usiorá corabi'a. In spaim'a sa apuca un'a marfa dupa alt'a si strangendu-o la peptu suspinandu o preda furióseloru unde, si apoi grabesce in cabinetu spre a-si deplange nereparabil'a perdere.

In asemenea frica va fi si sufletulu vostru Pecatosiloru atunci, candu mai invinsi de durerile mortii, veti vedé sosita ór'a, ca sè perdeti tóte bunurile, bucuriele si placerile de pana acuma! „Eu ve parasescu“, veti dice voi; remaneti sanetosi, consoci; remaneti sanetosi, amici si parinti; adio berarii, birturi si bordeiuri; adio, placeri si averi; remasu bunu, oh lume! Dar' oh ce despartire infioratória! Oh ce adio durerosu! Càci déca durerea perderii e in proportiune cu iubirea catra lucrulu perdutu: ce va fi óre cu voi sclavii pulberei atunci, candu veti vedé cà trebuie sè perdeti tóte dintr'o data, fara ca sè mai poteti avé sperantia de a le recastigá.

Ce cu bogatulu si inavutitulu paminténu, care tóta odihn'a si-a avutu-o in bunurile sale? Ce cu desfrenatulu, care si-a cautat'o in placerile carnale? Ce cu feme'i'a, care n'a potutu aflá indestulire decâtu in desiertatiunea modei, in viéti'a efeminatória si in infacisierile pompóse? Astfelu trebuie se perdu eu cu o trasura tóta avuti'a mea, ce intr'atátia ani si cu atát'a diligintia o am adunatu si pastratu? Astfelu se vor alege nimicu intr'o clipéla tóte pretensiunile si diregetoriele, tóte onorurile si demnitatile, tóte titlele si prerogativele? Da, asia e. A trecutu timpulu de a mai remané la ele; este imposibilu a le luá cu sine: asia dara sunteti siliti a le parasí; asta trebuie sè se intemple. „Sè incete intru tempestade viéti'a loru“ dice Jovu (XXVI. 14.) despre mórtea fiiloru lumesci.

Dar' pentru voi nenorocitoru peccatosi, esiste unu-ce si mai infioratoriu, decâtu pentru negociatoriulu, asupr'a caruia in midiloculu mării a navalitu tempestatea. Pentru cà acest'a candu arunca marfele sale in marea spumeganda, pôte avé sperantia de a recastigá celu pucinu o parte din ele, dupace a statutu vintulu; panace voi in

furiós'a tempestade, ce ve va ajunge si in carea sunteti siliti a remané, poteti fi siguri, cà veti suferi naufragiu totalu si nereparabilu. Oh pentru aceea vi este Voue intru adeveru infricosiata si durerosa scirea, ce ve aduce servulu Domnului, apropiandu-se la patulu vostru ca si unu alu doilea Isaiu: „Asiédiati cas'a ta, cà vei muri tu si nu vei traí“*). Silésca-se acest'a a inventá macaru cele mai dulci espressiuni; Silésca-se ori-cátu a indulcí amaratiunea tristei insciintiari; pôte dice ce va voi, elu si mai pe urma ori intr'o parte ori intr'alt'a nu va dice alta decâtu: Ei bine, precum a sositu ór'a pentru altii, asia a sositu ea si pentru tine; tu inca trebuie sè faci acuma pasiulu celu mare, tu trebuie sè mori. Muta-te din lumea acést'a; ea pentru tine nu existe mai multu! Asiédiati cas'a ta, càci tu mai multu nu vei fi socotitu de stapanu alu aceleia; Asiédiati mosiele, cà tu mai multu nu te vei bucurá de frumséti'a pusetiunei acelor'a; Asiédiati tiérinele, cà tu nu vei mai gustá din rodurile aceloróru; Asiédiati socotile, cà tu nu vei avé se dispuni de acuma nainte nici macaru de unu finicu; Asiédiati acuma in fine si acestu corpu alu teu, si dupace ai dispusu, unde sè se ingrópe, lu vei predá arbitriului altor'a, cari lu vor scóte din casa si lu vor afundá in adenculu mormentului, ca acolo sè tréca in putrediune.

Nu te amagí; pentru tine de acumu inainte si pentru totudeun'a salónele, teaturile si locurile de petrecere sunt incuete; pre tine te astépta numai capatieni góle in umedulu mormentu intunecosu, unde vermi nesatiosi ti voru fi consocii cari te vor preface intr'unu scheletu si in fine intr'o mana de cenusia: „Asiédiati cà vei muri tu si nu vei traí.“ Cu mórtea ta tóte pretensiunile si drepturile tale trecu in posesiunea altor'a, fara ca tie sè-ti remana alta, decâtu neincungiuraver'a durere amara, cà trebuie sè le lasi acelor'a, carii pucinu se interesésa de tine, si inca si mai pucinu te iubescu; inse asia e: Asiédiati, asiédiati. Oh ce dispusetiune infioratória! ce parasire amara! ce mórte tirana! „Asia dara amar'a mórte decide?“**) Intru adeveru ea! Si candu peccatosulu 'si perde tóte bunatatile cele pamentesci, care i facu mórtea atátu de amara, i remane numai un'a, adeca peccatele, care i facu mórtea inca si mai amara.

Protocolulu

luatu in comun'a Tornea comitatulu Cianadului la 14/26 Maiu a. c. pentru scopulu completarii actului de impacatiune incheiatu intre coreligiunarii romani si serbi din acést'a comuna mestecata, care impacatiune incheiata la 20. Noemvre 1872. esaminendu-se prin ambele Delegatiuni congressuale, nu s'a aprobatu din cauza: cà biseric'a dupa prescisele canonice nu pôte fi folosita de catra ambele parti.

*) Isai'a XXXVIII 1.

**) I. Imp. XV. 22.

De facia au fostu:

*Din partea comisiunii delegati-
onale serbe:*

Conducatoriu: *Georgiu Nico-
lics* protopresviterulu Aradului
asesorulu consistorialu din *St.
Miclosiulu-mare*

Constantinu Sabo proprietariu
din *Batani'a*.

Representantele consistoriului
serbescu

Petru Davidovicu parochu in
Sirigu.

*Din partea comisiunii delegati-
onale romane:*

Conducatoriu: *Andrei Papp*
Protosincelu asessoru consistori-
alu din *Aradu*.

Petru Petrovicu, asessoru re-
fer. la consistoriulu din *Aradu*.

Representantele consistoriului
romanu:

Moise Bocsianu Ases. consis-
toriulu parochu in *Curticiu*.

Nr. 1. Fiindu de facia mai multi locuitori de ambele natiu-
nalitati acestor'a li se facu cunoscutu scopulu esirei de nou a
comisiuniloru, si cauz'a pentru care actulu de impacatiune inche-
iatu dejá in 20. Noemvre 1872. nu s'a aprobatu, ceea ce

Poporulu adunatu a luat la cunoscintia descoperirele facute
si dechiara: cá li-au intielesu bine si cá cei presinti de ambele parti,
se considera de indreptatiti d'a representá intregu poporulu din co-
muna.

Nr. 2. Dupa acést'a cetindu-se numele barbatiloru de incre-
dere alesi la prim'a comisiunala pertractare,

Ambele parti dechiara: cá se invoiescu, ca barbatii de incre-
dere alesi cu ocaziunea primei pertractari sè se realéga respective
imputerésca totu aceia afara de *Lazaru Romanu* din partea romaniloru,
carele intre timp'a a reposatu, in loculu caruia se alege *Teodosiu*
Oni'a; éra din partea serbiloru reposandu Per'a *Baiciu*, in loculu
acestui se alege fiulu densului *Radoie Baiciu*.

Dintre membri, barbatii de incredere, — fiindu cátiva absin-
ti si anume dintre romani; *Vasiliu Ursu*, *Alecs'a Pont'a*, in loculu
acestor'a se alege *Georgiu Cornea*, *Georgiu Cluvacu* cari sunt
de facia, si asia numerulu barbatiloru de incredere e completatu.

Nr. 3. Barbatiloru de incredere de ambele parti se desfasu-
ra motivulu neaprobării actului de impacatiune, si se provóca:
a se consultá între sine in privinti'a cederei bisericeii si a desdaunarii,
avendu a se dechiará; déca punctele de impacatiune cuprinse
in protocolulu primei pertractari au se remana asia sustienute séu
sè se reasume?

Barbatii de incredere dupa o consultare între sine se
presinta inaintea comisiunii si descoperu cumcá: fiindu vorb'a
acum'a de o noua pactare in privinti'a edificiiului bisericeii
impacatiunea dejá incheiata nu póte remanea nici intr'unu punctu,
ci trebuie reasumata.

Nr. 4. In urmare a acestei dechiariuni, barbatii de incredere
se provóca: a se dechiará, despre modulu de impacatiune in pri-
vinti'a bisericeii si a edificiiului de scóla;

La acést'a barbatii de incredere romani imbie pre comfra-
tii si coreligionarii serbi cu urmatoriulu ofertu:

1. Se remana bisericea si edificiiulu de scóla in proprietatea
si eschisiv'a posesiune a credintiosiloru romani, cu indetorire: ca
pentru ambele aceste edificie se desdaunedie pe coreligionarii
serbi cu o suma de 6500 fl. v. a.

2. Séu déca serbii nu s'ar invoi a primi acestu ofertu opor-
tunu si ecuitabilu, atunci ei romanii sunt gat'a, — desi mai multi
la numeru, a cede serbiloru edificiiulu bisericescu si alu scólei, —
cerendu ca pentru aceste serbii sè-i desdaunedie cu o suma rotunda
de 8000 fl. v. a. care ofertu serbii nu voiescu alu primi ci oferu
ei romaniloru pentru cederea ambelor edificie o suma rotunda
numai de 5000, fl. ceia ce inse romanii de feliu nu primescu.

Nr. 5. Dupa ce barbatii de incredere de ambele parti éra si
se mai svatuiru între sine —

Se presinta inaintea comisiuniloru si dechiara cá s'au im-
pacatu in urmatoriulu modu:

1. Edificiiulu bisericeii si alu scólei dupa cum se afla astadi
situatu langa olalta remane in eschisiv'a proprietate a credintio-
siloru locuitori romani respective a comunei bisericescii romane
gr. orien.

2. Totu asia remane in eschisiv'a proprietate si posesiune
a comunei bisericescii romane alu doilea edificiu de scóla ce mai
decurendu s'a cumperatu din medilócele comune ale ambelor
parti; resignendu serbii de sum'a de 160 fl. ce densii dejá au
solvit'o a conto acestui edificiu si cedendu lu faptice in proprie-
tatea romaniloru, carii primescu si obligamentulu, ca singuru se
platésca datori'a cu care e insarcinata comun'a bisericesca adeca
sum'a de 300. fl. v. a.

3. Comun'a bisericesca romana se deobléga prin barbatii
sei de incredere in solidu si pe langa estradarea obligatiunei
formale cu garantia ipotecaria primita de catra serbi ca parte in-
dreptatita a desdauna pre coreligionarii lor serbi respective pe co-

mun'a bisericesca serba, cu sum'a stipulata de 7000, fl. dicu Si-
epte mii florini v. a. esolvinda in cinci rate anuali si anume:

1.	la 1.	Ianuariu 1874.	1400 fl.
2.	" 1.	Ianuariu 1875.	1400 fl.
3.	" 1.	Ianuariu 1876.	1400 fl.
4.	" 1.	Ianuariu 1877.	1400 fl.
5.	" 1.	Ianuariu 1878.	1400 fl.
			7000 fl.

4. Serbii primindu acésta obligatiune dau comunei bisericeii
romane deplinulu dreptu, ca fara mai de partea aloru asculte-
tare si invoire se transcrie susatinsele realitati in cartea fundua-
le ca proprietate eschisiv'a a comunei bisericescii romane gr. orien.
si a nume edificiiulu bisericeii si alu scólei de langa biserica cons-
crisu sub Nr 1. parceli ³¹⁰/_a si celu de sub Nr 67. (parcel.)

5. Cu privire la sesiunile parochiali si scolarie adeca la
cea un'a sesiune parochiala si la pamentulu scólei, se sustiene
si pe mai de parte in deplina valóre impacatiunea de mai nainte
cuprinza in punctulu I, 12, 13, 14, si 15, alu protocolulu comisiu-
nalu din 20. Noemvre 1872. adeca atátu sesiunea parochiala cátu
si pamentulu scólei se imparte fratiesce in natura in dóue.

6. Pana la aprobarea actului de impacatiune prin ambele
delegatiuni congressuale si pana la ordinarea efectuierei acestei
impacatiuni, serbii remanu conformu punctului XI respective XVII
din Invoiel'a normativa in legatur'a ierarhica de pana acum'a;
inse li sta in liber'a voia ca se remana in statulu quo pana la
efectuita deplin'a desdaunare respective a sumei stipulate in punc-
tulu 3, séu dupa impregiurari se iésa de locu din biserica si scóla
organisandu-se de sine.

7. Bani bisericescii si utensiliile comune se impartu egal,
cele anume procurate de serbi precum si cartile serbesce — sla-
vene se voru estradá lor candu faptice voru esi din biserica:
totu asia si recuisele scolarie au sè se imparta si estradee ser-
biloru.

8. Cimiteriulu (mormintii) se voru folosi de ambele parti in
comunu, ér matriculele remanu conservate in bisericea romana
avendu preotulu serbu dreptulu a-si scóte informatiunile necesarie.

Cu acést'a incheiendu-se acésta impacatiune, cetindu-se si
splicandu-se ambelor parti in limb'a lor materna si dechiaran-
du ambele parti serbatoresce: cumcá totu cuprinsulu acestui pro-
tocolu din cuventu in cuventu l'au intielesu si primitu de alu seu,
se subscriu atátu barbatii de incredere a ambelor parti cátu si
prin ambele comisiuni delegatiunali; éra dupa subscriere romanii
predau serbiloru obligatiunea amintita in punctulu 3. mai sus-
espu.

Datu in Tornea ¹⁴/₂₆. Maiu 1873.

Din partea comisiuniloru delegatiunale
serbe:

Georgiu Nikolics m. p.
protopresviterulu Aradului ca
conducatoriulu comisiunei

Cost'a Sabo m. p.
ca membru

Petru Davidovicu m. p.
parochu.

romane:

Andrei Papp m. p.

Protosincelu conducatoriulu co-
misiunei.

Petru Petrovicu m. p.

Ases. ref. cons. ca membru

Moise Bocsianu m. p.

parochu Ases. consis. ca rep-
resentante consistorialu.

Az elöljáróság részéről

(P. H.)

Munkácsy s. k.

Tornya várososa jegyzője.

(Úrméza subscrierile barbatiloru de incredere romani si ser-
bi ale ambelor comisiuni delegatiunale si ale reprezentantiloru
consistoriali.)

Estradatu prin:

Petru Petrovicu

Asessoru-referinte consistorialu
ca actuariu alu Delegatiunei
congressuale romane.

Curticiu 1 Augustu st. v. 1873.

(Reflesiuni fugitive la articulu D. corespundinte de lunga Muresiu
publicatu in prea pretiuit'a „Albiná“ numerulu 38 sub liter'a „A.“)

Am avutu norocire a cetí articulu D. „A“ delocu dupa
publicarea lui; dara pentru multele ocupatiuni ce le aveamu in
intéresulu progresulu nostru nationale pe terenulu invetiamentu-
lui — nu putuiu responde la elu pana acum — cam tardiu, pentru
aceea nu cugete D. „A“ cá am uitatu de deobligamentulu meu
facia de provocatiunea Dlui. —

E curiosu cum D. „A“ si pune intrebarea: cá „inveticimen-
tulu popularu sub acui administratiune sè se concreadia? sub a

preotimei séu a mirenilor?" si apoi si exprima mirarea, că s'a adusu la tapetu in „Lumina“ cu voia séu fora voia séu si fora de scire „cestiunea acést'a delicata“. — Dlu „A“ aci se supera pre „Lumin'a“ că a publicatu articulu meu in numerulu 24. intitulatu „Institutiunea de inspectiune scolara in scólele nóstre confesionale“ — si apoi trece la mediulu articulu meu afirmandu: — ce nu a cetitu — anume; „ca invetiatoriloru li-au mersu mai bine sub scutul si conducerea Dloru protopopi, că invetiamentulu a progresatu pe vediute si că nemultiemirea e generala cu inspectorii cercuali mireni, cari n'au nici o autoritate nici o védia naintea poporului“ —

Aceste-su cuvintele mele dupa Dlu corespundinte „A“ aceste lu indreptatescu pre Dlui apoi a aduce sentintia judiciala asupr'a mea: „că sunt vórbes in ventu, vórbes ce dupa dis'a romanului nu ajungu o cępa degerata!“ Se dice ce se dice fora nici un documentu numai cu lauda góla — cu atáta 'si finesce conversatiunea cu mine, dar' dascalesce pre Dlu Slaviciu si pre redactiunea „Luminei“ pentru că publica astfelu de articule ce numai controverse si certe potu se starnesca si instrainare sę produca intre preoti si mireni, pe deoparte; precandu pe de alta parte publiculu cetitoriu nici un folosu nu trage dela nisce ipotese nefundate ca acelea de care se servescu numitii Domni.“ —

Se-mi fie permis a observá că Dlu „A“ fórt neatenťu a fostu la articulu meu; eu chiaru me vedu indreptatitu a presupune despre Dlui: că mai multu 'lu conduse óresi carea pasiune la apucaturile Dsale decátu interesarea de progresu si invetiamentulu poporale, si acést'a o demonstřu prin aceea: că Densulu nu a cetitu in totu articulu meu nici o iota prin care ar' poté demostřa: că me vaieru de inspectiunea scolara necorespondentia sub inspectorii lumeni, nu! ci din contra 'mi exprimaiu parerea cătu mai respicatu că ar' fi mai cu scopu candu inspectiunea scolara sar' concrede barbatiloru de specialitate, adeveratiloru dascali nationali — intre cari se ocupe locu si dintre invetiatorii mai cualificati; — ca cercurile se nu fie atátu anguste, ér' inspectorii sę se salariseze; — Cumcă eu asiu fi recomandat u eschisiv-minte inspectiunea preotimei e o scornitura si chiaru cuvinte nefundate. — Eu conformu esperintiei mele am comparatu inspectiunea scolara presenta cu cea a protopopiloru din trecutu si mi exprimaiu parerea simplu: că pre a protopopiloru o vedeamu mai favorabila, — dar' peste totu am recomandat u inspectiunea civililoru. — Unde e aci cauza de controversę si certe intre preoti si mireni dupa cum afirma Dlu „A“. Dlu „A“ pré fricosu si de fric'a cea mare ce-lu impresóra vede periclu unde defeliu nu se dau nici semne de atare. Cetesce numai Dle „A“ si articulu Dlui Slaviciu aparutu in „Lumin'a“ Nr. 41. a. c. căci te va invetiá la moderatiune!

Dlu „A“ aiba paciintia anca odata numai mai mare decátu prim'a data, sę mai cetesca si recetesca articulu meu din „Lumin'a“ că abuna seama se va convinge că mai multu am pledatu pentru inspectiunarea mirenilor decátu pentru a preotimei, — *chiaru me condęmna nevinovatu!* Ei Dle „A“ siodu judecatoriu ai fi, reu ai scí tractá cu ómenii, desí nu aru meritá!? Nu scii Dta că pe aici mai multi inspectori cercuali lumeni au abdisu, — dar' motivele Dloru nu mi suntu cunoscutu — pótu fi dóra in parte si de acelea: că nu erau salarisati si ocupatiunile Dloru private mai multu li favoriseza, decátu titlele, si cu aceste incopcetele respondiabilitati dupa oficiele scolare de onóre, — si aceia se inlocuira éra cu preoti. — Aci ea se fiu cătu mai seriosu facia de Dlu „A“ i-sioptescu, că totu acolo suntemu unde am fostu si sub lumeni. De aci 'lu rogu pre Dlu „A“ se 'mi cređa acuma a douaóra candu i repetu că vedu de oportunu a avé inspectori scolari cătu mai enęrgiosi, intieleginti, de specitate adeveratí dascali, — barbati cari se ni scie apará caus'a scolar'a si in contr'a apucaturiloru ce se esperesa ici colea facia de scólele nóstre confesionale, — a le preface in comunale; barbati cu védia si cu autoritate, dar' bine salarisati, carora sę li fie cea mai principalá ocupatiune, ingrigirea de invetiamentu si controla de directorii locali, caticheti si invetiatorii. — Era recomandu si dintre invetiatorii deplinu cualificati.

Mai am anca a observá la pasagiulu Dlui „A“ „Recunóscemu si scimu cu toti că prea stimat'a preotime a adusu multe si mari sacrificii pe altariulu esistintiei“ ect. ect. Aci dlu „A“ mai bine se lasá de critica si mai bine deca se lasá de a sę provocá la istori'a esperintielor, căci precum se vede Dsa nu prea vasta esperintia are — candu condęmna preotinea.

Vedi Dle „A“ Dta toema nisuesci la controversę mistificatiuni si sofisme! Tier'a destulu deca propteai asertulu Dtale cu un documentu nerestornabilu, dar' fraselę góle nu ni folosescu. E deosebire mare intre noi duoi; eu avuiu óresi care propunere objectiva in „Lumina“ ér' Dta vini si me condamnii pentru parerea individuala in „Albina“ ma inca mergi si mai

departe, dai navala asupr'a clerului, asupr'a preotimei nevinovate, cęgeti că lovesci si in mine dar' nu-ai nimeritu: că sum lumeanu, si inca invetiatoriu poporale gat'a a stá ori si candu la vórbes cu ómeni nepartiali, cu ómeni objectivi, dar' cu Dta pe calea ce ai inceputu mi se pare că voiu fi silitu a'mi ispraví conversatiunea, căci me temu că se va ajunge de ce propuni Dta a ne feri: partide, caste, fractiuni, deca anca se va mai continuá discutiunea pe calea publicitatii cu scopu de a dascali pre aceia ce nu au debuintia de dascaliturile Dtale.

Asceptu cu sete a cetí altucum ce va mai publicá Dlu „A“ conformu promisiunei se le in pasagiulu ultimu din corespundintia despre inspectiunile invetiamentulu la noi romanii, si acést'a pentru aceea că sum omu teneru si voiescu se inveti, si presupunu de Dsa, că cătu mai objectiva i-va fi lucrarea.

Cu a atata-mi inchiiu reflexiunile si observatiunile mele, rugandu pre Prea stimat'a Redactiune a li da locu in prea pretiut'a fóia „Lumin'a“ cu atatu mai vortosu, căci e vórbes despre ingrigirea de invetiamentu, si „Lumin'a“ toema sustiene si e indreptatita a conservá si propagá astfelu de idei. *Dar' me rogu in fine si pentru aceea căci am rogatu de repetite ori pe onorat'a redactiune a „Albinei“ pentru publicarea acestor reflexiuni, la care eu am fostu provocatu, inse nici pana adi nu potuu avé parte de ceru'ta ospitalitate.*

Florianu Clóra,
Invetiatoriu.

ORFANII

Vedeau că cev'a straniu se petrecea in casa:
Femei, barbati in negru cari mai toti plangea,
Maicuti'a loru iubita intinsa pe o męsa,
De facile 'nconjurata, s' unu preotu ce citea.

De-odata copilasii in bratie se luara,
Si, fara a'si da sęma, ei suspinau amaru;
Multu timpu siediura astu-felu; éru candu se desteptara,
Zarira p'a loru maica trecendu p'unu negru caru. . . .

Si totu ce mai tienu minte e o gradina 'n care
Stá siru chipuri de pętra, colóne, lespedi, cruci,
Doui ómeni in camasie, sapandu o-grópa mare,
Pe candu vibrá in aeru funebrulu glasu de tuci.

Candu sér'a vení ór'a copii sę se culce,
Voira, ca altu datu, pe maic' a-serutá;
Dar' in desiertu cautara pe maic'a loru cea dulce
Si in desiertu chiemara . . . ea vai! nu s'aretá. . .

Trecuse mediulu noptii; domnia tacere adanca;
Ei nu puteau se adórma; se svircoliau prin patu.
„Erate dise celu mare, ochii n'am inchisu inca;
„Me totu gandescu la maic'a: de ce ne-o fi lasatu?“

— „Póte, respunse miculu, pe noi e superata;
„Dar este asia buna, mane ne va ertá.“
— „Oh! nu sciu de ce 'mi vine se plangu câte o data!
„De ce in carulu negru ea nemiscata stá?“

Asia vorbindu copii, trecu intins'a nópte;
Sermanii! incercara s'adórma in desiertu;
Totu asteptau s'audia a maicii dulce siópte . . .
S'unu doru nemarginitu simtiau in alu loru peptu.

Trecura dile multe copii 'n asteptare;
La fie-care sgomotu, spre usia alergau;
Vediendu că numai vine, versau lacrimi amare;
Pe căti intrá in casa de dens'a intrebau.

„S'a dusu, le dicca unulu, departe intr'o tíera
„De unde pana astadi nimeni nu s'a intorsu.“
„Serman'a! dicea altulu, a trebuitu se piara;
„O Parca taie firulu ce alt'a i 'lu a torsu!“

Ér cei mai multi: „E 'n coriuri de angeri ocolita;
„Petrece fericita, fara-a gandí la voi.“ —
„Nu! respundeau copii, maicuti'a multu iubita
„Nu póte fi in coriuri ferice fara noi! . . .“

Er ei fara de dens'a, pareau streini pe lume,
Amici, placeri séu jocuri, nimicu nu-i atragea;
O tenera iubire, ca si a unei mume,
Se stinga-a loru mahnire putere nu avea.

Asia unu anu trecuse; ér mórtea ne'mpecata
Fù pentru ei umana, duiósa ca o soru;
Càci nu voi, sermanii lungu timpu ca se-i despartia
La ambii in scurtu. spatiu sàpa mormentulu loru.

Acum ei dormu in pace, de maic'a loru aproape;
Acum ferice 'n ceriuri toti trei s'au intrunitu.
Precum la chimitiriu unite sunt trei grópe,
Asia mórtea unit'-a ce dens'a-a despartitu!

G. Cretianu.

(Revis'ta Contiporana.)

Ienopolea (Borosinen) 19/8 1873.

Publicatiune!

Subscrisulu cu provocare la incunoscintierea-mi din lun'a si anulu curinte — desi conferinti'a invetiatorésca a inspectorate-loru unite Siri'a, Agris si Ienopolea, conformu protocolului din 1872. erá a se tiené la 19 Augustu 1873; totusi din caus'a epidemiei inca ne incetate affu cu cale, conferinti'a de estimpu a se sistá, si numai in 1874. la di'a lunei defipte pentru 1873 si totu in acel'a locu edisu a se tiené, — ce pe lunga recomen-darea opiniunei mele tuturoru competintiloru, cu tóta reverinti'a se aduce la cunoscintia publica. —

Georgiu Onya,
presie. conferintiei.

VARIETATI.

Necrologu.

† Morbulu epidemicu, ce graséza acuma, in prim'a a curentei rapí dintre cei vii pre preotulu capelanu si bravulu directoru scolariu locale *Petru Halmagianu* din Cromn'a protteratulu Janopolei lasandu in profundu doliu pre tener'a sa socia cu doi fiii de totu micuti, pre betranii sei parinti anume, Ioane Halmagianu parochu in locu, mai departe pre Leontinu Adamescu notariu in locu, pre fratele seu Joane studentu de a 4 Cl. gimnasiala in Bradu, pre Elisabet'a sor'a sa, pre toti amicii si cunoscutii.

Acestu defunctu pentru marele seu zelu in afacerile nóstre scolarie merita sé-i dica totu-insulu, ca sé-i *fa tierin'a usóbra* si memorie'a binecuventata.

□ In 1859 se aflau in Moldov'a numai 55,000 Israiliti. In 1869 erau 370,000, séu aprópe 600,000 in amandóue principatele, adica câtu erá poporulu lui Dumnedieu candu esi din pamentulu Egiptului. In Franci'a sunt 160,000, in Engliter'a 40,000, in Austri'a 1,200,000. In Germani'a s'a crediutu inutile a se face statistica, in consideratiunea evidinta cà sunt adevérati germani. Proportiunea, prin urmare este: In Engliter'a de 1 la 1000, de fie-care indigenu; in Franci'a, de 4 la 1000, in Austri'a de 33 la 1000, in Munteni'a, de 122 si in Moldov'a de mai multu de 200 la 1000. Acesta poporatiune nu locuesce de câtu orasielae; dar cum ei crescú cu rapiditate in Romani'a, partea cea mai mare a inceputu se fia impinsa si sate. Sè se cugete apoi cà israilitii sunt consumatori, éru nu producatori, càci au oróre de ori-ce munca de mana; cà ei nu traescu de câtu facandu-se intermediarii schimburiloru interióre, si esterióre si se va putea intelege saraci'a progresiva a Romaniei, poporata numai de 4 milióne locuitori indigeni in prad'a acestui nou felu de locuste.

„Telegrafulu“

□ *Scandalu.* Tóte foile unguresci reproducú din „Kelet“ o vediuta facuta lui Rózsá Sándor in castelulu celu recorosu din Gherl'a, ce mai pe urma póte fi nefavorituriu pentru scump'a sanatate a eroului spendiuratóreloru. Se enaréza cu multa interesare si compatimire, cà densulu din desperare a trebuitu se jefuiesca si sé omóre atátia ómeni, càci nu i s'au remuneratu din partea statului meritele ce are inca din anii lupteloru pentru libertate. Trebue sé ne miramu de gustulu fratiloru, cà ei in locu sé se rusino de acestu compatriotu, decátu care mai depravatu si necorigibilu abia cunósce istori'a, inca i atribuescu nimbulu

martiriului. Se afla ómeni, cari, candu arde cas'a, scapa multe obiecte din flacarele focului, fara inse ca acele sé le mai véda stapanulu casei: chiar merite de asemenea natura sunt si ale eroului de Gherl'a pentru patria.

= Deputati noi alesi la congressu din partea Archidiecesei: in cerculu I. Prea Santi'a Sa Dlu episcopu alu Aradului; in cerculu V. Parintele ases. consistorialu Moise Lazaru; in cerculu IV. Parintele ases. consistorialu Zachari'a Boiu; in cerculu VIII. P. Protopopu Ioanu Ratiu; in cerculu IX. P. Protopopu Sabinu Piso; in cerculu VI. Archidiaconu Nicolau Fratesiu.

Post'a Redactiunei.

Rev. D. Prot. alu Lipovei: Comunele Aliosiu, Bata, Belotintiu, Vizm'a, Chelmann, Comiatu, Cuvejd'i'a St. Nicolaulu-micu, Spat'a, Fibisiu, Firegház si Ususeu au fostu abonate de a dreptulu si au solvitu.

Concursu.

Pentru definitiv'a implere a postului invetiatorescu dela scól'a romana ort. or. conf. din comunitatea Zeldisiu inspectoratulu Josasiului, de carele sunt legate urmatórele emoluminte: in numerariu 170 fl. v. a. in naturale, 8 cubule de grau, 8 de cucuruzu, 2 mesuri de fasole, 12° de lemne, apoi quartiru liberu cu gradina de legume. — Competitorii la acestu postu sunt avisati, recurselae instruite in intielesulu statutului organicu, si adresate concernentului comitetu parochialu, a le subterne la oficiulu insp. scol. in Josasielu pana la 8 septemvre a. c. in care di se va tiené si alegerea.

Zeldisiu 4. Augustu 1873.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine: Ioane Munteanu, m. p. Insp. scol. cerc.

Concursu.

Pentru postulu de invetiatoriu romanu gr. or. devenitu vacantu in comun'a Ohaba-Serbesc'a, prtpiatulu Lipov'a, inspectoratulu Zabaltiu, se escrie concursu, cu terminulu pona in 31/19. Augustu 1873., in care di va fi si alegerea; emolumintele suntu:

1) bani gata 84 fl. v. a.	6) 8 orgii lemne,
2) 20 meti grau,	7) 4 jugere pamentu,
3) 20 „ cucurudiu,	8) 1/2 „ gradina,
4) 100 lb. lardu,	9) quartiru naturalu,
5) 15 lb. lumini,	10) 50 lb. sare.
- Zabaltiu, in 23. Iuliu, 1873. vechiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu scolariu: Demetriu Jucu.

Concursu.

Prin decisulu consistoriale de Nr. 12 Iuliu 1873 Nr. 872/215 scol. anulendu-se alegerea de invetiatoriu de I. clas'a din Belintiu-protopresviteratulu Hasiasiului, comitatulu Timisiorii, intem-plata in 22 Aprile a. c. st. v. prin acést'a se deschide concursu nou pana la 19 Augustu a. c. st. v. pentru acést'a statiune, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt pentru clas'a 1. 450 fl. v. a. unu jugeru de pamentu aretoriu, 1/2 jugeru de gradina pentru legumi, 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt indrumati a-si trimite recurselae sale, adresate respectivului comitetu parochialu, si a le subterne de a dreptulu Dluu inspectoru scolariu Georgiu Petroviciu in Budintiu, alaturendu documintele cà au absolvitu preparandi'a cu succesu bunu, si cà au depusú esamenulu de calificatiune: si sunt poffiti toti aceia, care vor avé voi'a a primí acestu postu, a se intatisiá in vre o Duminica séu serbatóre la sant'a biserica, ca sé fie cunoscuti poporului.

Belintiu 27 Iuliu 1873

Comitetulu parochialu in contielegere cu mine Georgiu Petroviciu. insp. scol.